

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Hortulus Biblico-Moralis Et Asceticus

Pappus von Tratzberg, Franz

Ulm, 1725

Fasciculus XVIII. Doctrinarum Moralium & Asceticarum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61252](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61252)

FASCICULUS XVIII.

Doctrinarum Moralium & Asceticarum.

Doctrina I.

Desumpta ex cap. 25. lib. Exodi, in quo describitur lex de structura Arca,
Propitiatorii, de Cherubinis, Mensa & Candelabro.

Considera I.

QUAM parum illi divino obsecundent Imperio, quò N. 108,
Deus per Moysen iussit Arcam Testamenti non
tantum foris, sed etiam intus aurò mundissimò ve-
stiri v. 11. citati cap. Qui cultum Dei & Christianam devotionem
per extrinsecos tantum Actus exercent, de internis parum, aut nihil
soliciti: tales hèrele imitantur Phariseos, jam olim à Christo objur-
gatos, & sepulchris dealbatis, quæ de foris solum splendent, & intus
horrent mortuorum ossibus, comparatos. Testantur illi cum sponsa
Cant. 1. *Lectulus noster floridus est.* Sed in hoc non accipiet requiem
suam sponsus cœlestis, dum lectulum tantum externa legum obser-
vantia mollem reddit. Laudatur Magdalena, reprehenditur Phari-
sæus, Christum hospitio excipiens Lucæ 7. Hujus enim obsequia
Christo exhibita tantum species extrinseca condecorabat, illius verò
intrinsicus amor, quò tota flagrabat. *Finis Præcepti est Charitas de corde
puro & fide non ficta* 1. Timoth. 1. Psalmista regius Arcam Deo in se
constructurus, ad tale ædificium non petit novos oculos, quibus viam
mandatorum Dei clariùs cognoscat: non orat pro novis auribus,
quibus salutaria monita melius excipiat: non novas postulat manus,
quibus largiorem se præbeat erga pauperes, sed rogat psalmò 50. *Cor
mundum crea in me Deus, & Spiritum rectum innova in visceribus meis.* Ut sic
doceat: devotionem intrinsicam præplacere extrinsecâ. Noverat Pro-
pheta iste, homines extrinsecâ tantum instructos pietate Vasorum
instar vacuorum esse, quæ aquis supernatant, levia facillimèque mo-
bilis: sic & illi in vera pietate & virtute nusquam solitantur. Vasa
vacua percussa resonant: ita illi pulsati aliquâ adversitate, ocius pro-
dunt impatientiam suam, desuntque à consuetis externæ devotio-
nis exercitiis. Vasa vacua cum terræ adhærent, nullum vel modicum
reddunt

reddunt sonum : at in altum elevata, & sibi relicta edunt maximum : ita illi in humilitate constituti aliorum imperiis auscultant, silentii- que tenaces sunt; at honorem adepti, omnes clamore suo terrent, nihil non audent. Vasa vacua echonem reddunt accepta voce : ita illi de defectibus quibusdam culpati obmurmurant, increpant increpan- tem se, per quod vel maxime probant : se internam virtute destitutos. Talem se probaverat monialis, de qua Discipulus Serm. 100. narrat : venisse illam ad confessarium suum, dicentem : ream se esse multo- rum criminum, quae Deus in aliis rigide plesteret. Dixisses : alteram Magdalenam procumbere ante pedes illius, qui vices agebat Christi. Sed aliud brevi docuit eventus : nam confessarius subodoratus fictam hujus foeminae poenitentiam, tam dolorose se de gravibus peccatis ac- cusanti reposuit : sane credo, quod ais ; nam hoc ipsum ab aliis de te narrari audivi. Tum illa in iram versa : mentiris inquit in collum tuum, mentiuntur & illi, qui talia retulere tibi de me. En ! clarissi- mum habes Christiane Lector exemplum, quantum valeat virtus me- re extrinseca.

N.109. *Considera* 2. Inter actus internae ac solidae virtutis facile prima- tum tenere perfectam humanae voluntatis in divinum beneplacitum resignationem, quod optime noverat regius Vates, atque hinc cantat Psal. 107. *Paratum cor meum Deus, paratum cor meum*, quasi vero ei non sufficeret, novum accepisse a Deo cor, nisi accepisset ad omnia Dei beneplacita paratum. Quare etiam hujus cap. v. 20. praecipitur, fabre- fieri duos Cherubinos, expandentes alas & respicientes se mutuo, versis vultibus in propitiatorium. Ut inde discant homines : hos Cherubinos sibi esse conti- nuò imitandos, respiciendo divinae voluntatis Propitiatorium per actus plenae resignationis. Sicut chytædus suae artis insigne specimen daturus, tamdiu trahit, intendit, aut remittit fides, donec exactissime consonent : ita tamdiu voluntas humana vel adstringenda, vel re- mittenda est, donec voluntati divinae penitus concordet, illum sua- vissimum resonans Canticum Judae Machabæi dicentis : *sicut fuerit Vo- luntas in caelo, sic fiat*. Tale Canticum meditabatur in pectore suo Vir- go Deipara, quando teste S. Antoninò p. 4. tit. 15. c. 4. adeò divi- num se projecit in beneplacitum, ut nullò existente Judæo, qui charissimo filio suo cruentas inferret manus, cruci illum affixurus, illa hoc officio functa fuisset, ut divinae satisfaceret voluntati. *Neque enim* (Verbis utor S. Doctoris virginem alloquentis) *te minoris obe-*
dientia

scientia fuisse credendum est, quam Abraham, qui proprium filium suum propriis manibus obtulit occidendum à se, & comburendum. S. Paulus cœlesti voce quasi fulmine in terram dejectus, conversionis suæ fundamentum posuit in his verbis: Domine! quid me vis facere? S. Macarius à fratribus quibusdam rogatus: quam Methodum in orando imposterum tenerent, eò gratiores futuri Deo? responsò dedit: non esse opus multorum verborum copiã, manus solum crebrius ad Deum esse levandas, & clamandum: Domine Deus! quomodo vis, & sicut tibi placet, ita fiat. Si quidem ipse novit, quid vobis expediat. Ruff. n. 108. Plane sicut prudenter ageret, qui naviculam fluctuantem, & submersiõis periculo proximam magnæ navi, casu transeunti, alligaret: ita optimè se gerit, qui voluntatem suam à natura perquam instabilem ac labilem voluntati divinæ per orationem alligat, non ore tantum, sed & corde dicendò: fiat voluntas tua Matth. 6. B. Henricus Suso Dialog. c. 7. Ex ore divinæ sapientiæ loquitur: Quisquis cor suum mihi adjungit, is vitam vivit jucundam, & securus moritur, simulque & in præsentem, & in futuro sæculo Cælorum Regnò fruitur. Ut enim in cœlesti gloriã non est amplius audire clamorem, lætum aut dolorem, ita animus divinæ voluntati intimè conjunctus caret omni tristitiã & mœrore. Viderat olim in extasi beata Stephana de Soncino, ut refert Barrii solit. die. animas fidelium quorundam inter ipsos Seraphicos Spiritus summã gloriã recreari, quas de habitò quondam vivendì institutò postquam interrogavit, responsò tulit: illas tam sublimem felicitatis gradum adeptas esse per solam conformitatem cum divina voluntate. Si ergo Christiane Lector cœlestem gloriã appetis, avide dicendò: Adveniat Regnum tuum. Dic parã aviditate: Fiat voluntas tua.

Doctrina 2.

Desumpta ex cap. 26. & 27. lib. Exodi, in quibus describitur lex de Velo & Cortinis, de ligno Altaris, & Oleo, ad lumen perpetuum requisito.

Considera I. **H**umanum cor, Tabernaculi divini vices acturum, de N. 110. bere à rerum temporalium accessu, non unã tantum cortinã, sed pluribùs muniri, S. Scripturã decem requirente v. 1. capit. cit. Tabernaculum ita facies: decem cortinas &c. Nam teste Thomã Kempensi lib. de vita contemplat. c. 8. Quando quis foris latius extenditur,

tur, tantò magis intùs minoratur. Judith inclusa triumphavit, Holoferni caput amputandò, Dina verò extra vela, quibus tegebatur in paternis laribus egressa, perdidit virginitatem. Non in publica Herodis Aula, non in hominum mundanorum frequentia, non in foro factum est verbum Domini super Joannem filium Zachariæ *Luca 3.* Sed inter obscuras antri umbras, quibus ceù multiplici cortina abscondebatur. Moyses in rerum divinarum notitiam deventurus, non permissus est morari in Agypto, in Aula regali, in qua sensus externi audi poterant vagari, quò volebant: sed inde abstractus ad desertum ammandatus est, ut arborum ramis ceù velis tectus, sacris operam daret, videns ibidem Deum in Rubo apparentem sibi. At reponet aliquis: rerum familiarum & quotidiani Victùs officiùque causà sibi frequenter foras prodeundum esse. Ergo saltem hoc agat: ut Tabernaculum cordis sui Deo conservet integrum, juxta divinum Imperium faciat *saga cilicina*, v. 7. cit. capitis mortificationis symbola. Sumat exemplum à Jacobo Patriarcha, qui diu quidem sub cortinis paternæ domùs delituit: sed tandem consiliò matris in publicum progressus, lapidem durum capiti suo supposuit mortificationis signum. Licet Apostolus medios inter homines semper viveret, salutis & necessitati eorum deserviens, non tamen desit esse Tabernaculum Dei optimè custoditum: quia ob continuum mortificationis studium ei mundus fuerat crucifixus, & ille mundo. B. Margarita Ungariæ Regis filia persona publica ciliciò frequentissimè utebatur, de crinibus equorum & pilis porcorum confectò. Carolus V. persona tot publicis negotiis occupata, Philippo Secundo Hispaniarum Regi filio suo cilicium cum flagello in manus tradidit, quod & ipse Philippo Tertio moriens obtulit. Taceo innumera aliorum exempla, quæ fortè difficiliùs est imitari. Sufficiat hæc tibi pro imitatione reliquisse.

N.III. *Considera 2.* Cor humanum etiam in Altare Deo consecrandum, ut fieri oportet, eò instruendum esse modò moraliter loquendò, quò juxta Dei Imperium instructum fuerat Altare à Moysè erectum. v. 8. citati cap. jubet Deus: *Altare inane & cavum intrinsecus facies &c.* nempe excavandum est cor hominis ab omni affectu inordinato ad creaturas, ut soli Deo pateat accessus: cum enim ille partibus careat, & sit ubique totus, non vult partem in tuo, ô Christiane! qui totus est in suo. Hinc præcipitur Matth. 22. *Diliges Dominum Deum tuum ex toto corde tuo.* Atque iisdem verbis, quibus in monte Olivarum Judæos Chri-

Christus olim alloquebatur, nunc amantes se alloquitur animas, dicens Joan. 18. *si me queritis? sinite hos abire.* Sinite abire affectum ad honores & dignitates. Sinite abire inordinatum amorem erga cognatos & notos, erga divitias, voluptates & corporis commoditates. *Dominus Zelotes est nomen ejus.* Exodi 34. Diabolus cum nec verum patrem nec veram matrem agat, facile patitur, affectum & amorem inter Deum & hominem partiri; Deus vero verissimum patrem agens totum sibi vindicat, nunquam exclamans *dividatur, sed diliges ex toto corde tuo &c.* Est penè communis Christianorum Philosophorum sententia; posse Deum, de potentia absoluta loquendò, duas qualitates sibi extremè contrarias eidem unire subjecto. Sic posse eundem parietem esse simul album & nigrum, idem ferrum summè frigidum & calidum summè. Etsi enim constet; has qualitates ex natura sua sibi adversantes, & invicem expulsivas esse, cum tamen ut Res physicæ perfectò Dei Dominio subsint; hinc posse præfatam contrarietatem sisti & impediri, prout illud exempla comprobant luculentia. Quis enim nescit eundem ignem, qui in fornace babilonica accensus urebat Chaldæos, refrigerasse tres pueros instar venti roris flantis? & maximum illud gaudium, ex visione beatificæ Christi ortum, cum acerbissimo dolore instantium tormentorum mortisque amarissimæ conjunctum fuisse? at negant, & pernegant iidem Doctores: gratiam & peccatum, Deum & Dæmonem etiam per absolutam Dei potentiam ullatenus coexistere posse; dum hæc (ut eorum rationes efficacissimè demonstrant, quas inutile foret attexere) certam involvunt contradictionem. Sufficiat id unicum attulisse testimonium, quod Gentium Doctor 2. Corinth. 6. affert, asserens: *Quæ participatio Justitiæ cum iniquitate? aut quæ societas luci ad tenebras? quæ autem conventio Christi ad Belial?* vix Christus pedem posuerat in domo famosi illius publicani & peccatoris Zachæi, ocius exclamare auditus est: *Ecce dimidium bonorum meorum Domine do pauperibus.* Econtra vix intravit in Judæ cor Sathanas, illicò Ambrosiò teste *Christus recessit ab eo; momentoque eo, quò illum recepit, hunc amisit.* Cygnus etsi candidi coloris sit animal, à sacris tamen Deò imperante excluditur, non alia de causa: quàm quòd Mendozâ teste non habeat unum in uno loco domicilium, sed triplex elementum inhabitet, nunc aërem, nunc terram, nunc aquam. Hæc avis candida symbolum est affectûs humani non candidi erga Deum: dum Deo ita adherere vult, ut Diabolo & rebus transitoriis non omninò re-

nuntiet, modò loquens de Deo, modò de mundo; nunc cogitans cœlestia, nunc terrena, duobus volens servire Dominis: quod tamen fieri nullatenùs posse, non tantùm hætenùs dicta luculentur comprobant, sed ipsa veritas æterna definit Matth. 6. Age ergo Christiane Lector, cum Francisco Seraphico, si non opere, saltem affectu, exue terrena omnia, ut cum eo testari valeas: *Deus meus, & omnia!*

Doctrina 3.

Desumpta ex cap. 28. 29. & 30. lib. Exodi, in quibus describitur Textura Pontificalium & Sacerdotalium vestimentorum. Ritus consecrandi Sacerdotes, iuge sacrificium, oleum Unctionis & Thymiana.

N.112. Considera 1. **D**EUM præcipisse: *Ipsa quoque textura vestis Pontificia, & cuncta operis varietas sit ex auro v. 8. cit. cap. aurum* verò sicut sæpiùs in sacris Paginis designat charitatem, ita etiã frequenter denotat Patientiam, quarum virtutum una alteri perquam vicina est teste Apostolò. Atque hinc S. August. lib. de Patient. c. 17. ait: *Quantò major in Sanctis est Charitas Dei, tantò magis pro eo, quod diligitur omnia tolerantur: ac per hoc inde est patientia vera Justorum, unde est in eis charitas Dei.* Amore divinò ardentissima Mater virginea exclamat Lucæ 7. *Dolentes querebamus te.* Ita dolor amoris indicium est, & inquisitionis stimulus, nullumque reperire datur fortius certiusque sinceræ veræque charitatis testimonium, quam velle pati propter amici bonum. Quare nunquam credidisset Dæmon: Hulticum Principem verò amore Dei flagrare; nì vidisset illum lubentè animò adversa omnia pro Deo perpeti: hoc ergo per experientiam docendus, percussit eum permittente Deò ulcere pessimò, bonis fortunæ jam antea spoliatum; Sed ad sui confusionem reperit, eum instar adamantis ad omnes malleos infractum. P. Rhod. lib. 3. c. 13. de virt. de Josepho Leoneffano ex Ord. S. Francisc. refert; quòd cum nimia morbi vis judiciò Medicorum suaderet, membra actu infecta ignitò adurere ferrò, ne instar cancri malum serperet; & hinc corpus totum funibùs ligandum esset, quò minùs ob immanes cruciatus motum, gravioris damni sibi periculum adscisceret; abjectis ille funibùs Crucifixi Imaginem arripuerit, & hæc mea, dixerit, *fortissima sunt vincula: sicque lanienam immotas serenò ac renidente vultu pertule-*

tulerit, stupentibus omnibus hujus viri fortitudinem & constantiam. Non affero Laureati illius Laurentii Protomartyris factum, qui candentibus prunis impositus, dum in craticula ureretur, hilari facie Tyrannum alloquebatur: *Assatum est: jam versa, & manduca.* Hæc invicta patientia unde provenerit, docet S. Leo in natal. asserens: *Superari Charitas Christi flammam non potuit, & segnior fuit ignis, qui fors ussit, quam qui inus accendit.* Constat porro: Deum electos affligendò parem cum Aurifabro habere finem, qui aurum mittens in ignem, vult illud à terræ fæcibus discernere, ut splendorem & valorem augeat, & Cæsaris aut Principis imaginem ei imprimat. Quare ò Christiane Lector! si ardentibus prunis dolorum corporis, aut animæ desolationum à Deo imponaris excoquendus, ut fias Moneta, imaginem Christi exhibens, & simul *Spires odorem suavissimum vitæ Domini depurgatus à fæcibus delictorum, dic eum S. Augustino: Domine! hic ure hic seca, tantum in æternum parce.* Offer Deo juxta imperium ejus v. 38. cit. capitis duos agnos: Unum manè, alterum vesperè: dolores videlicet, quos per diem sufferendos prævides, ejus honori summò manè dedica, & quos per noctem te pati continget, vesperè ei pariter consecra.

Considera 2. Quòd homo gratum Deo Sacrificium Laudis & pre- N. 113.
cum oblaturus, debeat in labro æneo, veræ pœnitentiæ simbolo, se prius lavare lacrymâ, concitii pectoris. *Pœnitentiam age, & roga Deum,* dicebat olim S. Petrus Actor. 8. Hæc enim non præmissa, oratio vana atque inutilis est. Nam sicut sicarius regalis filii à se occisi sanguine madens, si Parenti ejus supplex fieret, utique indignationem potiùs, quàm liberalitatem regiam sperare posset; ita qui in peccato gravi constitutus Deum orat, iram potiùs, quàm gratiam conciliat, manus extendens, à sanguine Christi madidas. *Opposuisti nubem,* ait Propheta Thren. 3. peccatum videlicet, *ne transeat oratio.* Et Apostolus Joan. cap. 9. asserit: *Scimus, quia peccatores Deus non exaudit.* Agrotaverat Ezechias, à Propheta monitus, ut se disponeret, ad iter omnis carnis ineundum. Oravit hòc nuntiò territus Rex: at nihil optati retulit responsi. *Flevit posthæc fletu magnò v. 3. c. 38. Isaix, & ecce! vix lacrymæ fluxerant ex oculis, illicò auditum est: Audivi orationem tuam, & vidi lacrymas tuas.* Scimus; regium vatem proprios Legatos, qui ad se venerant truncatâ veste & attonsa barbâ, ad suum conspectum non admisisse. Scimus; Josephum è carcere eductum,

non prius aufum, sub regios ire oculos, antequam tonsus novâque indutus esset veste: nec ulli licuisse proprius accedere Absverum, qui faccum togæ locò ferebat. Quanto minus liceat, profitûque homini, in squalido peccatorum sacco, in impexo ac intonso corde, in scissâ innocentia veste se sistere Regi Regum? Moyse ipse vir Deo charissimus, accessurus ad visionem Rubi iussus est Exodi 3. *Solvere calceamenta*, opera videlicet mortua. Homo ille, qui Matth. 22. nuptiali non indutus veste, convivio solemniter interesse præsumpsit, inde eiectus, & detrusus est in tenebras exteriores: quid ergo gratia exspectet ille, qui in summa disgratia Dei constitutus, illum accedere non veretur? hinc passim sacra testantur Paginae: tales oratores abominabiles esse Deo. *Iniquitates vestrae diviserunt inter vos & Deum vestrum, & peccata vestra absconderunt faciem eius, ne exaudiat.* Isaia cap. 59. Quare Christiane Lector, ne Deo supplicans, repulsam patiaris, Sancti Petri monitis morem gere, Pœnitentiam præmittendô. Imiteris serpentes, quos Christus imitandos tibi proponit. Hi priusquam corpora immittant aquis, venena deponunt. Depone & tu, flumen Dei per orationes accessurus, venena peccati per veram & dolorosam confessionem. Utque sacrificium precum tuarum eò gratius acceptiusque reddatur Deo: hinc adde *Oleum*, nempe Misericordiam erga pauperes. *Altare tuum Christus est*, ait S. Bonav. Serm. 2. Dom. 5. Pentec. *Quod in paupere vel in mente ubique invenies. Cogita, cui potum præbes & perhorrescas. Cogita, quia sacerdos Christi fias: cum propria manu ei offeras non carnem, sed aqua frigida calicem.* S. Chryostom. homil. 46. in Matth. 13.

Demum ad perfectionem sacrificii orationis tuæ adde Thymia, de quo agitur in cit. capite. Conficiendum illud est ex variis virtutibus, quas inter Primatum habeat Humilitas: hæc namque teste Eccles. 35. *Nubes penetrabit, & donec propinquet, non consolabitur.*

Doctrina 4.

Desumpta ex capite 31. & 32. lib. Exodi, in quibus describitur Præceptum de exacta observantia Sabbathi, adoratio vituli, & triginta millium hominum interitus.

N.114. Considera 1. **Q**UOD si Deus tam exactum Sabbathi Cultum imperaverit: Ut homo opus tantummodò physicum illâ

Iâ die faciens, morte delictum luere debuerit: quantam mereantur
 pœnam Christiani, qui tot opera moraliter mala, & quæ Apostolus
 vocat *opera tenebrarum*, perpetrare in Sabbatho præsumpserint? olim
 Jerosolymis Templum Deo sacratum erexerat Salomon; sed mox
 in contrarium duos Lucos fieri curavit Jeroboam, & in eisdem duos
 vitulos aureos, unum in *Bethel*, alterum in *Dan*, ad avertendum à
 Cultu divino Populum. Haud secus proh dolor? Diabolus ho-
 diedum agit: ut divinum Sabbathi cultum subvertat, & Christianos
 ab observantia festorum dierum abductos, suum trahat ad obsequi-
 um, erigit plures Lucos, Locos videlicet, in quibus convivia, cho-
 reæ, Ludi, Spectacula Theatrorum aliaque tenebrarum opera exer-
 ceantur. Imperaverat quondam Deus Pharaoni, per os Moysis eum
 allocutus: *Dimitte Populum meum, ut sacrificet mihi in deserto.* Repon-
 bat ille, duris intonans verbis: *Ite ad onera vestra.* Non dispari mo-
 dô Deus nunc præcipit Christianis per ora Sacerdotum, è cathedris
 loquentium: vocate meo cultui Die Sabbathi, insistendô fun-
 dendis præcibus, devotè audiendis Missis, attentè auscultandô
 concionibus, legendô spirituales libros, instituendô Sacra col-
 loquia, invisendô ægrotos, vel in carceribus detentos, consolandô
 mœstos &c. Reponit illicò Diabolus tartareus ille Pharaon; hîs die-
 bûs indulgenda est quies corpori, laboribûs per hebdomadem lassato:
 reparandæ sunt vires per delicatos cibos, per lauta convivia: re-
 creandus est animus per ludos, per choreas, per spectacula, per ve-
 nationes. Et ecce! maledictum hoc Dæmonis Imperium apertas
 reperit aures, promptosque ad obtemperandum animos. Multos
 enim reperire est, qui vix auditâ Missâ (& utinam debite auditâ)
 convolant ad hospitia, ubi in seram usque noctem comeditur, bibi-
 tur, luditur, saltatur; contra quos non ego, sed Deus ipse per Ma-
 lachiam c. 2. intonat: *Dispergam super vultum vestrum stercus* (70. legunt
ventriculum) *solemnitatum vestrarum.* Ut enim ventriculus optimos ac
 delicatissimos cibos destruit, atque in stercus convertit: ita illi festi-
 vitates sacras in porcorum sordes & spurcitas convertunt. Vitu-
 perant illi Judæos, quòd vitulo aureo divinos detulerint honores
 eâ die, quâ Aaron clamavit ad Populum: *Cras solemnitas Domini est.*
 Et se non vituperandos esse putant, si in ipsa solemnitate Domini
 carneum adorent vitulum, ventrem videlicet suum eò cultu, quem
 de Judæis narrat Exodus c. 32. *Sedit populus manducare, & bibere, & sur-*
rexe-

rexerunt ludere. Adeò, ut Antisthenes Philosophus, quod olim de Barbarorum festivis diebus interrogatus dederat responsum, nunc etiam de Christianorum quorundum haud dubiè daret, asserens; Festum esse gulæ irritamentum, & luxuriæ occasionem. *Non veto, dicam cum S. Gregorio Naz. Orat. 6. Animi relaxationem, sed petulantiam coercere.* Sed nunquid honestæ relaxationis nomen merentur conventicula bibonum, ubi principale negotium spongiæ instar se vinò imbuere? bibunt quidem sordidissimæ bestię, sed bibunt, quia sitiunt, cum tamen illi bibant, ut sitiant. Nunquid intra limites honestæ relaxationis est; plurimas diei noctisque horas inter lasciva verba, inter gestus impuros saltandò consumere? erat Judæis vetitum, die Sabbathi viam conficere sexcentis passibus longiorem: sed nunquid isti saltandò non ultra mille passus formant, coque magis vetitos, quò magis sunt obliqui; redduntur inde saepe numero magis fatigati, quàm si integrâ die laborassent, manibus scindendò ligna. Incompertò est: Judæum illum, qui Num. 15. die Sabbathi ligna collegerat, jussum à Deo lapidibus obrui: quid ergo mercantur Christiani, qui ducendò choreas die Festò fomitem libidinis conquirunt? nonne hæc facta Christianorum considerans, exclamem meritò cum Jerem. Thren. 1. *Viderunt eam hostes, & deriserunt Sabbatha ejus.* Viderunt juratissimi Christiani Nominis hostes ipsi Dæmones. Et cur non rideant; si videant, dies saluberrimæ animarum quieti destinatos, tam nefandis laboribus consumi? cur non rideant, si videant: tot horas soli Deo consecratas, suo cultui varia perpetrandò peccata impendi? cur non rideant, si videant, tempus illud, quod obtinendo à Christianis Cælo deputatum est, pro merendo in pœnam orco collocari? audiatur epilogi locò S. Greg. M. lib. 5. moral. dicens: *Hostes Sabbatha videntes irident, cum maligni Spiritus ipsa vacationis otia ad cogitationes illicitas pertrahunt, ut unaquæque reproba anima, quò remotior ab extraneis actionibus servire Deo creditur, eò magis eorum Tyrannidi illicita perpetrandò famulatur.*

N. 115.

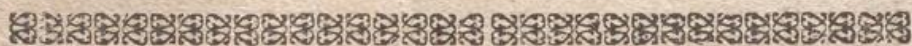
Considera 2. Plurimos Christianorum reperiri, qui tempore calamitatis ad Deum quidem per fervidas preces confugiunt: at non statim ab illo exauditi, & votorum suorum compotes facti, Israelitarum instar sunt Moræ impatientes, & cogitant de fabricandis Diis, qui eos ope auxiliòquè suò præcedant. Ita inquam non pauci adversante fortunâ ad incitas redacti cogitant de acquirendo divitum favo-

favore per servitia etiam divinæ legi repugnantia. Alii à Barbaris aut Hæreticis capti, & durâ servitute pressi, præstantissimum animæ suæ ornamentum (quod est Fides) cum Israëliticis mulieribus offerunt, sacra omnia Religionis suæ abjurantes. Alii diversis doloribûs & morbûs vexati, confugiunt ad superstitionis medicamina. O Christianos, ipsis Paganis deteriores! nam mulier alienigena Matthæo teste c. 15. accedit Christum, clamans: *Miserere mihi fili David! filia mea à Demonio vexatur.* Quid ad tales preces afflictæ respondet Salvator? non unicum auditur proferre verbulum. Rigoroso hęc silentiõ repulsam passæ mulieris Patrocinium assumunt Apostoli rogantes v. 23. *Dimitte illam, quia clamat post nos.* Sed & hi surdas aures reperiunt. Verùm mulier nondum moræ impatiens, nondum fiduciam semel conceptam exuens preces duplicat, & tandem vincit. Sicut meritò ægrum deserit Medicus, quando is non statim primò pharmacò sanatus, alium assumit, & consulit: ita meritò divinam denegat Christus opem illis hominibus, qui tam infirmæ sunt fiduciæ, ut ad primas preces non illicò exauditi despondeant animum, eorum militum æmuli, qui hoste non primò impetu prostratò, arma abjiciunt, & fugam capeffunt. *Factus est Ephraim (Isrælitæ) querebatur olim Deus Olex 7. quasi columba seducta, non habentes, cor: Ægyptum invocabant, ad Assyrios abierunt.* q. d. sicut columbæ facile à suo Domino & columbari recedunt, jungentes se alienis columbarum gregibus: nunc huic, nunc illi, sic Populus meus me derelictò opem nunc Ægyptiorum, nunc Assyriorum imploravit, necessitate pressus: Quare deserere à me desertâ fiduciâ meritò debuit. Hinc Christiane Lector te adhortor verbis Ecclesiastici c. 17. dicentis: *Sta in sorte propositionis & orationis altissimi Dei.* Etsi in cameris Regum & Principum non statim expediantur causæ, sed quandoque longiori tempore expectandum sit: non tamen ab urgendo desistes processu: ita licet preces tuas divinus non ocius sequatur annutus, tamen à continuandis illis nequaquam cessandum est. Quos lapides non movit Dalila, quid laboris infatigata non adhibuit, ut aurum sibi promissum venaretur, secretò conjugis detecto? ter delusa à Samsonè, non destitit importunis precibus eum fatigare, & impugnare, donec expugnârit. Ager ille Evangelicus etiam 38. annis salutem expectaverat, instanter suum experiendò sortem, quoties aquæ contingebat motus: tametsi cogeretur experiri, se ab aliis præventum; nec tamen inde despondit animum, donec Christi Mi-

U

sericor.

fericordiam sentiret. Hoc exemplum Christianis objiciens Chrysoſt. hom. 35. in Joan. inquit: *Pudeat nos, & incredibilem ſocordiam noſtram deploremus: Triginta octo annos ille exſpectaverat continuos; nec ejus impletum eſt deſiderium, nec id culpã aut negligentia ejus factum eſt; nec propterea deſperavit. Nos autem ſi vel decem dies orationibus invigilantes non exaudimur, jam tepeſcimus.*

FASCICULUS XIX.

Doctrinarum Moralium & Asceticarum.

Doctrina I.

Deſumpta ex cap. 33. & 34. lib. Exodi, in quibus deſcribitur data venia perduellibus, pœnitentiam agentibus, Moysiſ preces, & promiſſiones divina ei factæ. Moysiſ reditus in Montem nullò comitante. Legum receptio.

N. 116. *Considera I.* **T**Antam eſſe Bonitatem & Clementiam Dei; ut majora sæpè Beneficia peccatoribus impertiatur poſt lapſum, per pœnitentiam ad ſe denuò reverſis, quàm poſſederint antè. Enim verò perduellibus Iſraëlitis promittit v. 2. citati cap. miſſurum ſe eis præcurſorem Angelum, qui eos ducat in terram melle & lacte fluentem. S. Auguſt. in Pſal. 70. ſcribens aſſerit: *Considerans vitam meam præteritam video, quid mihi debebatur, & quid acceperim ab eo, quod mihi debebatur. Debebat mihi pœna, ſed reddita eſt mihi gratia, debebat Gehenna, ſed data eſt mihi vita æterna.* Exeuntes Phariſæi, ut refert Matth. c. 12. Conſilium inière adverſus Jeſum, quomodò eum perderent? quid hoſtilibus hiſce machinis ultor opponit Salvator? nunquid fulmina pluit ſuper Judæam? hem! reſpondet Evangeliſta: *Secuti ſunt eum multi, & curavit omnes.* Reponens non tantùm bona, ſed & optima pro malis, quæ in ſacratum ejus Corpus machinati fuerant Iſraëlitæ; quare Jeremias Propheta deſcriptis priùs Populi peccatis ſubjungit nomine Dei cap. 3. *Non deſinam benefacere. Quòd Juſtos Deus diligit, non miror; Quia Recti diligunt illum.* Quod